
Auca d'Eugeni d'Ors (1882-1954)

Pensador i periodista, ideòleg noucentista

1. Eugeni Ors i Rovira
així que neix ja s'estira.
2. Fill d'un metge del Vallès
--de Sabadell, tinc entès--
3. i d'una dona cubana
de nissaga catalana
4. ve al món, al carrer Comtal
del nostre Cap i casal.
5. Com que és viu i espavilat
entra a la Universitat.
6. En Dret i Filosofia
i Lletres es llicencia.
7. Va sovint al Quatre Gats
on fa bones amistats.
8. Col·labora freqüentment
en revistes del moment
9. Quan treu «La fi d'en Nonell»
d'Ors ja no cap a la pell.
10. Així, un alter ego seu
és Octavi de Romeu.
11. Com a Xènius, però,
sí que té molt de ressò
12. en «El Poble Català»,
on molts reportatges fa,
13. amb cert to provocador
sempre dinamitzador.
14. ¿Que té d'estrany que l'Eugeni
se'ns presenti com un geni,
15. com un dandi o un artista
d'estètica noucentista?
16. Per això el 1906,
l'any que es casa, tot feliç,
17. devot del XVIII francès,
d'Ors, corresponsal de pes,
18. decidit la ploma empunya
a «La Veu de Catalunya»
19. on publica el seu «Glosari»
classicitzant i arbitrari.
20. I intenta, des de París,
europeïtzar el país
21. fent en tot el seu paper
irònic i sorneguer.
22. Des de la civilitat
promou la normalitat
23. política i cultural:
la Catalunya ideal.
24. Torna, i per no fer el suec,
accepta ser de l'IEC,
25. ja que Enric Prat de la Riba
com a líder el captiva.
26. I passa a ser el Director
de la Pública Instrucció.
27. Amb d'Ors les bibliotecàries
més que mai són necessàries
28. Llavors treu «La Ben Plantada»,
una autèntica passada,
29. una novel·la que és massa
«Breviari de la raça»,
30. vademècum noucentista
que et fa perdre el món de vista.
31. quan observes la bellesa
d'una idea: la Teresa.
32. Després fa «Lletres a Tina».
Més d'un diu que desafina
33. perquè es revela neutral
en la guerra mundial.
34. Amb «Gualba la de mil veus»
també causa marrameus:
35. I encara glossa i somia
amb l'«Oceanografia
36. del tedi», que escampa arreu
des del púlpit de «La Veu»,
37. i amb La Vall de Josafat,
el conjunt més bigarrat.
38. D'Ors sagaç, pedant i esnob
és un astut filòsof.
39. Es fa un tip de dar lliçons
que provoquen convulsions.
40. Fins que un dia, ai Senyor!,
ve la defenestració.
41. Topa amb Puig i Cadafalch
que l'acusa d'un desfalc
42. quan li diuen que a Canet
han trobat el calaix net.
43. Per això acaba cessat
de la Mancomunitat.
44. Aleshores ressentit
l'home es trasllada a Madrid
45. i deixa de publicar
i d'escriure en català.
46. Diguem doncs que ara no to toca
que descabdellem la troca
47. ja que fa literatura
pel bé d'una altra cultura.
48. Ves, qui ho havia de dir!
Per això ho matem aquí.

Joan Vilamala, 2020